

Regeringskansliet, Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

ÄMNESRAD: M2021/01629, Kiruna kommun

Yttrande över Naturvårdsverkets uppdrag att föreslå genomförande av artikel 22 om bioavfall Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG i den svenska lagstiftningen

Sammanfattning

Kiruna kommuns tillsynsmyndighet ställer sig positiv till en utökad sortering och behandling av bioavfall men anser att det råder en viss osäkerhet i hur olika föreslagna förändringar påverkar tillsynen då avfallsområdet i dagsläget befinner sig ett tillstånd av konstant förändring och utredning. Tillsynsmyndigheten hade även önskat att animaliska biprodukter hade ingått mer i utredningen och i synnerhet i konsekvensanalysen.

Kiruna kommuns renhållning har till Miljö- och byggnämnden framfört att behovet av dispens- och undantagsbestämmelser finns är viktigt och att Naturvårdsverket skyndsamt behöver arbetar fram ramar för dessa dispens- och undantagsbestämmelser.

Renhållningen har också framfört konsekvenser av att bioavfall från livsmedelsbutiker ska räknas som kommunalt avfall beträffande både animaliska biproduktlagstiftningen och problematiken med att bioavfallet oftast är förpackat och således kräver någon form av behandling. Även renhållningen lyfter osäkerheten med de utredningar som pågår inom avfallsområdet vilket försvårar projektering och investering.

Kostnaderna för renhållningen i Kiruna kommun är en av de dyraste i Sverige med anledning av många faktorer varav några är låg befolkningstäthet som innebär långa transportavstånd, lite bioavfall och höga behandlingskostnader. Renhållningen framför att någon form av stödfinansiering för kommuner som är mest ekonomiskt utsatta vore lämpligt.

Yttrande

Begreppet kommunalt avfall berörs inte i större utsträckning i bioavfallsutredningen eftersom det sen tidigare är utrett och där framkommit att avfall från detaljhandel är ett kommunalt avfall. Kiruna kommun bedömer det ändå som viktigt att

framföra synpunkter kring begreppet kommunalt avfall i frågan om före detta livsmedel.

Kommunen anser att före detta livsmedel rimligen inte kan betraktas som ett kommunalt avfall eftersom före detta livsmedel inte förekommer i hushållens avfall. Även om det till sin sammansättning kan anses likna det hushållen avlämnar, är det juridiskt sett är en animalisk biprodukt som endast kan uppstå i livsmedelslokaler.

Att avkräva att kommunens renhållare eller renhållare anlitate av kommunen ska behöva befatta sig med animaliska biproduktsförordningarna och anpassa verksamheten till Jordbruksverkets krav för att kunna transportera och motta avfall som endast kan uppstå i verksamheter kan inte anses vara rimligt eller syftet med det kommunala renhållningsansvaret.

Det nämns inte vidare hur undantaget om maximalt 20 kg före detta livsmedel per vecka kommer hanteras i framtiden. Verksamheter har idag möjligheten att hantera sina små mängder före detta livsmedel genom att skicka detta till avfallsförbränning utan krav om att anläggningen är godkänd av Jordbruksverket eller krav om handelsdokument. Krav på utsortering och förbud mot förbränning innebär sannolikt konsekvenser för verksamheter med små mängder före detta livsmedel, denna konsekvens har inte tagits med i utredningen.

Idag finns ingen separat insamling av matavfall från livsmedelsbutiker i Kiruna kommun. Tekniska Verken i Kiruna AB arbetar med att införa matavfallsinsamling för villor, flerbostadshus och fritidshus i kommunen. Kiruna kommun är till ytan Sveriges största kommun, med långa avstånd inom kommunen men även till andra kommuner och behandlingsanläggningar. Närmaste behandlingsanläggning ligger i Boden (30 mil enkel väg). Detta innebär stora utmaningar bara för införandet av matavfallsinsamling till hushållen.

Att införa insamling hos livsmedelsbutiker kommer kräva en separat lösning med tanke på ABP-lagstiftningen. Mellanlagringen av matavfall från hushåll är idag är inte optimal, Tekniska Verken i Kiruna AB arbetar just nu med att se över omlastning och mellanlagring för mat- och restavfallet. Det är stora investeringar, och det är svårt att se att man inom något år även ska hinna eller finansiera ytterligare en lösning för livsmedelsbutiker. Tyvärr har även flertalet utredningar som utförts de senaste åren, till exempel frivalsutredningen, producentansvaret för förpackningar, returpapper m.fl. bidragit till stor osäkerhet kring vilken typ av infrastruktur som man ska satsa på. Vilket bidrar till stiltje i beslutsfattandet kring utvecklingssatsningar. Kommunerna behöver utrymme för att arbeta med frågorna. Som Kiruna kommun påpekat i tidigare remissyttranden, det är viktigt att man har ett helhetsperspektiv och inte tittar på varje enskilt avfallsflöde för sig.

Enligt utredningen är förpackade livsmedel bioavfall först när förpackningen avlägsnats. Avfallet i förpackad form är därför att betrakta som blandat avfall eller restavfall. Detta avfall är dock en potentiellt stor källa till bioavfall, vilket utredningen påpekar. Utredningen tar upp att det rent praktiskt kan vara svårt och orimligt att packan upp och avlägsna förpackningarna vid källan. Tekniska Verken i Kiruna AB

delar den uppfattningen. Det smidigaste vore att utsorteringen sker vid behandlingsanläggningar, vilket förutsätter att behandlingsanläggningen har en sådan förbehandling. Kommunerna bör därför kunna undantas denna insamling om det bedöms att miljökostnaderna är högre än miljövinsterna med att erbjuda denna typ av insamling. Som beskrivit tidigare behöver detta flöde troligen vara separat från matavfallsinsamlingen från hushåll. Konsekvensen blir att det måste finnas någon typ av omlastning eller mellanlagring av det förpackade bioavfallet då det är långa avstånd till närmaste behandlingsanläggning. Det är dessutom oklart om frival införs eller inte, vilket medför en osäkerhet kring om verksamheterna kommer välja oss eller annan utförare. Som kommun vill vi göra säkra investeringar som vi vet kommer funka även i framtiden. Det är viktigt att kommunens ansvar är tydligt definierat för att vi ska kunna göra bra investeringar och hitta smarta lösningar, så är inte fallet idag.

I utredningen framgår det att det kan bli stora skillnader i konsekvenser av förslaget mellan olika kommuner beroende på förutsättningar som befolkningstäthet, transportavstånd, behandlingskostnader och mängd avfall. Förutsättningarna i Kiruna är en låg befolkningstäthet, långa transportavstånd, höga behandlingskostnader och relativt små mängder bioavfall. Kommunen har redan idag en av Sveriges högsta renhållningsavgifter. För de kommuner som är mest utsatta bör det därför finnas någon typ av möjlighet till stödfinansiering. Vi kan inte samarbeta med andra kommuner på samma sätt som i södra Sverige, går en sopbil sönder kan vi inte låna en från grannkommunen. Dessutom är konkurrensen på marknaden låg med ett fåtal entreprenörer, vilket gör att upphandlingar kan bli dyra. Vilket gäller både upphandling av tömningsuppdrag, och även byggentreprenader av exempelvis omlastningsstation eller byggnad för mellanlagring.

Sändlista:

m.remissvar@regeringskansliet.se

charlotta.broman@regeringskansliet.se

linn.akesson@regeringskansliet.se